

POPHOD

Značilna poteza slovenskega značaja je udeleževanje. Tudi Slovenci že imajo svoje društvo in svoje lastno glasilo

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 10. februarja 1934.

Štev. 6 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Divide et impera Balkan balkanskim narodom

Z balkanskim sporazumom še niso uresničene naše želje

Geslo bivše Avstrije in rajnkega Habsburga še vedno ni mrtvo. Propadli so sicer nosilci tega gesla, ostali so pa učenci, ki smatrajo, da se dá to geslo uporabljati tudi danes, seveda prirojeno spremenjenim časom in razmeram v lastni nacionalni državi. Teh učencev ni treba in se ne splača navajati imenoma. Predvsem jih je toliko, velikih in malih, da bi bilo škoda pometi z njimi stolpce našega lista, poleg tega jih pa itak poznamo. Ali se jih pa tudi čuvamo?

Vzgleđi mičejo. Danes strašijo vzgleđi duceja, Führerja, Pilsudskega, sto in sto rok se dviga, vsaka drži prapor jugoslovanskega nacionalizma, na vsakem teh praporov stoji zapisano: »Za menoj, samo jaz sem zveličaven, samo jaz vodim v borbo proti korupciji, samo pod menoj bo vzcvetela srečna bodočnost narodu in državi.«

Da se tudi naša država ne bo mogla izogniti valovom ekstremnega in agresivnega nacionalizma, ki buta z vseh strani ob naše meje in nam zatira z brutalnimi srednjeveškimi metodami naš narod izven meja naše države, o tem ni nobenega dvoma. To vedo vsi, zlasti pa oni prekupčevalci državnih in narodnih interesov, ki vidijo vedno in povsod le sebe, svoje blagajne in svoje položaje. Ker pa vedo, da bi jih val resničnega nacionalizma odnesel kot gnoj iz Avgijevega hleva, so postali tudi nacionalisti in sicer najbolj kričavi. Če se niso pridružili sami, ker so morda le nekoliko sramežljivi in se boje, da bi jim nihče ne zaupal radi njihove prošlosti ali pa jim tega »ne dovoljujejo« njihovi položaji, si pač poiščejo svoje lutke, ki jih potem vlečejo, da plešejo tako, kot hočejo oni. Kandidatov za lutke ne zmanjka, saj se najdejo fondi, iz katerih se dá takim lutkam poslati njih posel. Divide et impera! Razbij grozeči val nacionalizma, razpelji grozeči veletok v majhne rečice in potočke, pa si rešen. In če si lahko privoščiš naslado in zabavo, da se lahko javno in od vseh občudovan okoplješ v kakem takim potočku, prideš iz te kopeli kot ptič Feniks — edini pravi nacionalist z izključno pravico, da presojas, kdo je in kdo ni Jugoslovan.

Ravnatoko ni dvoma, da je borba proti korupciji življenska potreba za našo državo, ker jo bodo sicer uničili vsi oni zajedalci, ki se zajedajo v njene korenine. V tem oziru je istega mnenja 99% našega naroda, ki soglašajo tudi v tem, da bi bilo treba postaviti nekaj vzornih vislice in jih okrasiti z izbranimi poganjki korupcionističnega močvirja. Toda korupcionisti niso bedaki, oni si hočejo ohraniti in zasigurati vse one tajne kanale, po katerih izsesavajo kri naroda in države. Zato pa narod ne sme biti enoten, treba ga je razdvojiti. Zato kriče sami »Držite tatus«, zato iščejo in najdejo pomočnike, ki jim pomagajo vede ali nevede s tem, da razdvajajo enotno voljo teh 99% našega naroda in jo razkomađijo v drobce, ki sicer kriče, ki pa korupciji in korupcionistom niso več nevarni.

Še več! V obeh obravnavanih primerih se najde ali ustvari vedno tudi povod za spore med posameznimi strujami in drobci. Laskaj se enemu in zabavljaj čez drugega, hujskaj enega proti drugemu in kmalu boš imel užitek, da se bodo borci za skupno idejo tepli med seboj in obmetavali drug drugega z blatom. Ti sam pa ostaneš ob strani ter imaš poleg naslade še nimbus edinega čistega, res državotvornega in iskrenega nacionalista. Ta slika odgovarja današnjemu stanju, ki postaja vedno bolj zmedeno in nepregledno in kateremu se pojavlja vedno več ribičev, ki hočejo ribariti v kalnem. Kako dolgo še bo trajalo vse to? Propadla je Avstrija, ker ni mogla zgraditi solidne države na nesolidni in nemoralni bazi svojega hinavskega izigravanja naroda proti narodu in podlega zatiranja nenemških in nemadžarskih narodnosti. Tudi sedanja igra teh baje jugoslovanskih mogotcev bo prej ali slej doigrana, tudi ti mogotci bodo morali iti pot rajnke Avstrije, t. j. pot nečastnega

V teh dneh je bil podpisan balkanski pakt, s katerim se obvezujejo štiri države balkanskega polotoka in sicer Jugoslavija, Grčija, Turčija in Rumunija, da bodo gojile med sabo prijateljske odnose in da bodo vse spore, ki bi med njimi nastali, reševale mirnim potom pred razsodiščem. Gotovo je to lep uspeh, ako pomislimo, kako je bil Balkan razpvit v toku svoje burne zgodovine ter se je celo še do nedavnega prerokovalo, da šine ravno tukaj spet iskra požara, v katerem utone Evropa v prahu in pepelu. Zaradi tega predstavlja mogoče tudi ta uspeh za diplomacijo evropskega jugovzhoda gotove lavorike, toda naš narod ima večje ambicije, ker leže pred njim lepše in svetlejšje vizije. Ostvarili smo sicer svoje jugoslovansko edinstvo, toda drugi del programa, carstvo Dušanovo, Jugoslavija, ki sega od Bizanca do Ogleja, še vedno čaka svojega vstajenja. Ta načrt se pa da edino ostvariti, če vsa plemena velikega jugoslovanskega naroda, torej ne le nas, temveč tudi naše brate Bolgare preveje ista misel, da smo vsi veje enega in istega jugoslovanskega drevesa, sinovi istega orla, ki mu je zgodovina porezala peroti, da ni mogel poleteti k solncu, da pa še vedno ni zamujeno vse in lahko ustvarimo sedaj, kar so nam stoletja branile tuje sile, ako si podamo roke in korakamo kot brat z bratom.

S takimi mislimi smo od začetka spremljali balkanski pakt, ki pa zaenkrat žal še ni ustvaril naših želja. Bolgarija je ostala izven njega, zato je tudi ta pakt za nas polovičarsko delo. Priznati moramo, da je bilo v Beogradu mnogo volje in prizadevanja, toda strup nesrečne zgodovine je še vedno dovolj močan, da se Bolgarija še ni mogla odločiti za edino pravo in rešilno pot. Strup zgodovine pravim, ker med nami in vzhodnim bratskim narodom ni onih rasnih razlik, vprašanj prestiža ali hegemonije, ki leže na dnu velikih konfliktov. Spor je bil umetno ustvarjen in je kot tak le dediščina težke zgodovine. Ako izpustimo srednjeveške slovanske države na Balkanu, ki so se klale med seboj iz dinastičnih interesov, vidimo, da narod, ki živi med Črnim in Jadranskim morjem, živi od pamtiveka po istih običajih, deležen je iste sreče in nesreče in prevejajo ga ista čuvstva in težnje. V dolgih, krvavih uporih proti osvajajočemu Osmanu se je mešala srbska in bolgarska kri. Isti guslar je ubiral svojo otožno melodijo po obronkih Rila planine, kot v košati Šumadiji in na Velebitu. Bolgarska dobrovoljska divizija se je borila pod obzidjem Beograda ob drugem ustanku in srbski topovi so rušili sto let kasneje zidovje neosvojivega Odrina.

Toda narodi žive kot poedinci, tudi oni imajo svoje iluzije in svoje privide, ki znajo postati še posebno nevarni, če jih prinesejo na svet že s seboj ob rojstvu. Tak nesrečen privid je bil za Bolgarijo san-šefanski mir, s katerim je hotela narediti nad Turčijo zmagovita Rusija pred 55 leti iz Bolgarije pravo velesilo, ki bi bila nositeljica njenega vpliva na Balkanu. Ta Bolgarija je bila nerealna tvorba, ona ni bila ustvarjena v bolgarskem, temveč v ruskem interesu in je posegala daleč preko svojih pravih meja globoko v naše narodno ozemlje. Toda ta zli, le nekaj tednov trajajoči intermezo je zadostoval, da je ustvaril v bolgarskem narodu psihozo, ki se mu je vsekala globoko v dušo in ki se je ni mogel prav za prav nikdar otresti. In kakor človek v težkem snu je tavalala Bolgarija, ki ji je usoda poleg tega kasneje postavila na krmilo še nemškega agenta

pozabljenja. Naša naloga je le ta, da pospešimo tak zaključek njihove karijere in da osvobodimo čimprej sebe, narod in državo njihovega pogubonosnega vpliva.

Ferdinanda, pod pritiskom te psihoze na Golgoto svojega trpljenja, svoje bede in svoje tragedije, ki je recipročno vlekla za seboj tudi tragedijo srbskega dela našega naroda.

Čeprav se danes po tolikih letih in tolikih zlih izkušnjah Bolgarija še vedno ni čisto iztreznila od sanšefanske fate morgane, vendar le lahko z veseljem zabeležimo ugotovitev, da tam ta nesrečni privid bleđi. Vedno bolj se v Bolgariji uveljavljata zavest in prepričanje, da žive na bogatih ravninah, ob šumah in bistrih rekah severnega Balkana sinovi istega naroda, ki iščejo lahko svojo moč edino le v lastni slogi. Vsaka druga politika je fikcija in utopija. Predvsem je pa medla misel, da bi Italija Mussolinija znala ali hotela čuvati nad veličino kakršnegakoli dela jugoslovanskega naroda. Mussolini pravi, da je učence Rima. Rim je pa bil tudi učitelj onega Bizanca, ki je že davno pred stoletji vodil na ozemlju naših pradedov ravno isto politiko, ki jo skuša danes izvajati fašistični Rim. Če ne bi bilo Rima in Bizanca in njihovega pohlepa, bi jugoslovanski narod ne preživljal tako jadne zgodovine. Mlado bolgarsko pokolenje, ki dorašča sedaj v Bolgariji in ki ne pozna onih strasti, katere so semkaj zasejali tuji interesi, katere skuša sedaj na novo tod podpihovati fašistična Italija, že sprevideva, da zapadni sosedej Balkana smatrajo naš nacionalni teritorij, jugoslovanski in bolgarski le kot predmet gospodarske in politične eksploatacije in prodiranja. Na obeh straneh nastaja spoznanje, da imajo balkanski narodi danes res samostojnost, vsak pa čuti na lastni koži, da je samostojnost le prednost velikih narodov, za male narode je pa le fraza, s katero se jih tolaži. Recimo, da bi tudi Bolgarom v kaki novi evropski konflagraciji in bratomorni vojni uspelo odtrgati nam del našega narodnega ozemlja, kaj bi s tem pridobili? Nekaj kvadratnih kilometrov, ostala bi pa še vedno ona vazalna Bolgarija, s katero bi se Evropa še naprej igrala kot z žogo, a v svetu ne bi predstavljali ničesar. Sporazumno in složno z Jugoslavijo bi pa tvorili silo, v senci katere bi zatemnena marsikatera velesila Evrope. Njena udarna moč, podprta z morjem bajonetov in tankov, bi vzbujala respekt pred vsemi, ki se jim danes še cede sline po tej lepi slovanski zemlji.

Ker moč narodov se ravna po njih

Pospeševanje kmetijstva med narodom

O tem se je že vsa leta po vojni in sedaj zopet v zadnjih tednih veliko pisalo. Polemika je morda vendar doprinesla kaj za izboljšanje te službe. Iz nje pa smo opazili tudi kako pogrešeno mnenje.

Jasno je, da namen in pomen kmetijske pospeševalne službe izključuje, da bi sreski kmetijski referent moral biti birokrat in tintopivec, nego se mu mora omogočiti, da bo morda še nekaj apostol in misijonar, predvsem pa da bo gospodarski organizator in gospodarski nasvetovalec kmetovalca, tako kot je drugje. Pisarniško delo bi mogle po njegovih navodilih opravljati druge, cenejše moči. On ni potreben pisarni. Potreben je gospodarstvu naroda.

Čas silno hiti in napredek kmetijstva drugih narodov tudi. Mi okorno capljamo. Svojega misijonarstva, posebno pa nasvetovalnega dela sreski kmetijski referent, ki ga vidimo kdaj pa kdaj cokljati po cestah in stezah — danes sploh ne more zadovoljivo vršiti. Kako naj bo njegovo delo uspešno, kolikor ga na terenu vplah more vršiti, ko vrhu vsega skoraj k vsaki stvari

slogi in življenski sili. Slednje nam ne manjka, ker ona je kakor pri človeku-poedincu biološki produkt ter zaradi tega po naravnih zakonih pri mladih narodih večje kot pa pri starih. Zaradi tega se tudi lahko stari, degenerirani in izmozgani narodi napihujejo kolikor že hočejo, mi vemo, da se s frazami ne da izpremeniti krvi in verjetno tudi ne psihe naroda. Starca tudi če se še tako napihuje podere, lahko že lahek vetrič. Mlad narod je pa kakor mlad hrast v planini, po njem mora pasti, če ga hoče podreti, sekira in sicer ne enkrat, temveč tolikokrat, da ga poseka. Naša življenska sila se kaže v naši sposobnosti za življenje in našemu množenju, za kar ni treba drage propagande, zato pa tudi nam pripada bodočnost, če se enkrat sporazumemo, pozabimo, kar je bilo in gledamo le v bodočnost. Šele tedaj bomo dobili ono, na kar imamo pravo v razvoju in življenju Evrope in sveta.

Iz vseh teh vzrokov nam balkanski pakt ne zadošča. Ni nam pa dovolj tudi še zato ne, ker je spet samo le defenzivno sredstvo. Nam je pa že dovolj defenzive in hočemo že enkrat ofenzive, ker le v tej je življenje. Hočemo, da se tudi nas Slovane začne že enkrat upoštevati v Evropi in da se ne tresemo več neprestano pred nemško in italijansko nevarnostjo. Klica »nach Osten« in »a Dalmazia« bosta prenehala šele tedaj, ko se nas bo zapad zbal in ta ura bo udarila le, če se bo na vsem evropskem jugovzhodu zavedal z nedoljivim instinktom vsak slovanski delavec, kmet in inteligent, da je le v nas samih in naši slogi rešitev. V tem smislu obstoja za nas le ena rešitev, le ena orientacija.

Trdno smo prepričani, da so tudi v Bolgariji že zadeli na to edino pravo pot življenja. Njen mladi vladar nam nudi jamstva, da so se v tej smeri založile vse sile. San-šefanska mentaliteta izginja sicer polagoma, toda gotovo. Vedno širši sloji naroda uvidevajo, da je prijateljstvo z Italijo fikcija in neiskreno in da bi fašistični Rim ob prvi priliki brez oklevanja žrtvoval bolgarske nacionalne interese, če bi iz tega pričakoval za sebe najmanjše koristi. Tudi čutijo v Sofiji utrip mladine, ki narašča in ki misli drugače, kot mislijo duhovni zastopniki 19. stoletja. Zato smo prepričani, da mora slednjič le vstati naša skupna misel, ker jo žene sila narave, katera je kot vsaka sila narave nezlomljiva in nesmrtna.

Politikus.

prihaja že od poti utrujen in mora za pot porabiti največ časa. Dokler ne bo sedel vsaj na motornem kolesu, toliko časa njegovo delo ne more dajati uspeha. Misel o motornih kolesih je zahteva in potreba današnjega, hitro bežečega časa, pa najsi bi si jo kdo utegnil slikati za fantastično. To je silno važno vprašanje, ki naj ne služi osebni komodnosti ali noblesi, ampak sposobnosti za delo. Pri njem pa se resno ne pomudi nihče.

Zakon zahteva, da pridi kmetijski referent vsak mesec vsaj po enkrat v vsako občino. Narava te službe pa tudi sama po sebi hoče, da bodi ekonom vsak čas po celem svojem rajonu, zdaj v kmetovalčevi hiši pri njegovem knjigovodstvu, gospodarskih načrtih in računih, zdaj v hlevu pri živini, zdaj na polju in travniku. A kako naj vsak mesec samo pokuka v vsako občino, če jih ima po 30 do 40 ali še več. Pa še ta silna razsežnost rajonov! Kako se jim more nalagati dolžnosti, za katere se pri današnji slabi gibljivosti sreskega ekonom vnaprej mora vedeti, da jim ne bo mogel zadostiti, ker mu manjka fizičnih

in gmotnih možnosti, in ko je število ekonomov sploh premajhno! Ako bi ti organi bili »motorizirani«, bi z eminentno manjšimi fizičnimi in gmotnimi naporii racionalno dosegali zadovoljivejše uspehe, ker bi silno pridobili na času, katerega jim danes najbolj primanjkuje in kar je največja ovira njihovega dela. Skrb za produktivnost kmetijskega dela je v agrarni državi, kot podlagi vsemu narodnemu gospodarstvu domovine, najmanj tako važna, kot skrb za bramborno silo. Za to dvojje mora biti toliko sredstev kakor jih zahtevajo okoliščine. Neosnovana štednja pri izdatkih za to dvojje ni na mestu, ako naj bo narodu zagotovljen mir in naj bo narod čuvan pred gospodarskim nazadovanjem, če se že ne zahteva gospodarskega uspevanja in napredovanja.

Drugo, kar želimo k polemiki o kmetijski pospeševalni službi omeniti, je dejstvo, da danes že celo ne gre polagati skraj vso važnost ožjemu, tehničnemu izobraževanju, nekakem vzgajanju kmetovalca kot »kvalificiranega delavca«, nego je nad vse potrebno gospodarsko usposabljanje našega pridelovalca potom času odgovarjajoče informacije, organizacije, obratovnega pouka in nasvetovanja, vzgajanje za dobro vodstvo obrata, torej za pravega gospodarskega človeka in sposobnega državljanca ter davkoplačevalca. V zvezi s tem je potrebna propaganda za primerno skupinsko proizvodnjo s stremljenjem k standardu ter racionalno vnovčevanje po standardnem vzoru pridelovanega blaga. Najbolj vendar šepa konkurenčna sposobnost našega kmetijskega blaga.

Celo med sreskimi kmetijskimi referenti je opažati mnenje, da standardizacija pri nas ni nujna in da je bolj potrebna pospeševalna služba za vnovčevanje na notranjem, domačem trgu.

Noben naš kmetijski pridelalec ne pohaja na trg kot pravo standardno blago, dasi na svetovnem trgu vladata samo standard in znamka. Naše blago ni sposobno za uspešen boj v rafinirani konkurenčni borbi. Dobrih cen ne more dosežati in gre sploh težko v denar, izvoz zato po nepotrebnem še posebej zastaja. Kakor tudi je potrebno delo za povečanje konsumna mnogih naših kmetijskih pridelkov v državi, vendar nihče ne sme misliti, da bi mi bili tudi ob izboljšanju kupne moči porabniki — zmožni, ali da bi kaj kmalu mogli postati zmožni v državi potrošiti vse odviše naše proizvodnje.

Izvoz nam je nujno potreben in trgati se moramo za zunanji trg. Naš izvoz moramo nujno povečati. To pa prav nikakor ni misliti, da bi mogli doseči z nestandardiziranim blagom. Pri morebitni uvedbi celotnega državnega načrtnega narodnega gospodarstva bo potreba izvoza lahko postala manjša in tudi izvoznih prevozkov bi bilo manj, odpravljena pa potreba izvoza že po naravi stvari ne bo nikoli, pa naj se narodi pehajo za avtarkijami kolikor hočejo. (Te niso nekaj tako absolutnega kakor bi človek v naglici mislil.) Čeprav se zde avtarkijska stremjenja marsikje trenutno v danjih razmerah opravičena in potrebna, ona ne bodo odrešila človeštva. Mi v njih ne vidimo predvsem gospodarske note, nego le bolj politično. Pripomoči pa utegnejo k hitrejši ureditvi svetovnega gospodarstva, ker je pričakovati, da bodo pokazala pot svetovnemu gospodarskemu sporazumu in bodo privedla do spoznanja, da svetovno gospodarsko delitev dela v teme-

lju vendar diktira mati narava. Ravnotako ne smemo pozabiti, da je plačilna bilanca in da še bo v gospodarstvu vsakega naroda odločilna stvar.

Povečanje domačega trga, celo pa povečanje potrošnje naših domačih kmetijskih dobrin bomo ob zboljšujoči kupni moči mogli s pridom zasledovati šele tedaj, ko bo naše, po naravi v našo proizvodnjo spadajoče kakovostno standardno blago vsaj na taki stopnji, da bo moglo z našega trga uspešno izrivati razno tuje agrarno standardno blago. To izrivanje ni odvisno od carin, uredb ali gorečih želja. Odvisno je od ustvarjalnega dela ljudi, od tistih namreč, ki naj v svojo korist tuje blago iztisnejo s trga in od volje tistih, ki naj bi se odrekli kupovanju tujega kakovostnega blaga in zaupali v našega. Ali končno ni razumljivo, da se pri nas proda razmeroma zelo veliko, res po najmodernejših izkustvih in metodah pripravljene kalifornijske suhega sadja, kilogram po 40 do 44 dinarjev? Mi takega blaga sploh ne postavljamo na trg, čeprav imamo sadja dovolj. Ali je čudno, če gredo naši domači, primitivno pripravljene krljii v denar kvečjem po 4 do 6 Din kilogram, dasi je oboje iz istega sadu? Zvišajte carine kolikor hočete, tisti, ki si morejo privoščiti, bodo uživali kalifornijsko sušeno sadje kljub temu vse dotlej, dokler ne bo naše ravno tako pripravljeno, okusno in ceneje nudeno, torej dokler ne bo tujemu moglo konkurirati. Takih primerov je še dovolj.

Tisti konsument, ki si lahko privoščiti in ki bi pridelovalcu mogel dati dobrega zaslužka — se nikoli ni in se nikoli ne bo ravnal po pridelovalcu, nego se mu mora pridelovalec ukloniti, kajti pridelovalec je tisti, ki ponuja, dočim potrošič za svoj denar kupuje kar sam hoče. V količkah normalnih razmerah kroženja dobrin — to ne bo nikoli drugače. To bi morali vedeti vsi, ki še danes mislijo drugače.

Ako naj tedaj bo delo naših sreskih kmetijskih referentov uspešno, morajo biti osvobojeni »kanclije«, dati se jim mora večjo gibljivost, podpreti je njih fizično delazmožnost, povečati njih število, pa jim tudi dati možnosti in prilike za nadaljnje izobraževanje, za njihovo delo pa dati jim času odgovarjajočih smernic (odnosno si jih lahko postavijo samo po svojih udruženjih ali sestankih), da ne bodo med njimi celo osnovna mnenja o najnujnejših nujnostih njihovega dela — različna. Brez potrebne osnovne enotnosti ne bo uspehov.

Kakor je služba sreskega kmetijskega referenta lepa, vzvišena in potrebna, taka služba namreč, ki bi bila res organizirana tako, da bi mogla roditi uspehe, ravnotako je prerodka. Je že prav, da je na vsakem srezu vsaj po en agronom, a to število je veliko premajhno. Kmetijska navetovovalna in organizatorna služba jih zahteva veliko, veliko več. Ko bi v vsaki fari bil vsaj po eden in bi poleg vsega drugega tudi upravljal vzorno posestvo, tedaj bi se ta služba šele približala svojemu namenu in pomenu, tedaj bi mogla res postajati uspešna za gospodarsko življenje s takim poudarkom kot je uspešna cerkvena služba za versko življenje.

Tako seveda še dolgo ne bo. V agrarni državi je premalo spoznavana potreba prave Kmetijske gospodarske pospeševalne službe med narodom, osebja je premalo. Žalostno je, da še to malo kmetijskih strokovnjakov, kar jih imamo, ne najde zapo-

slitve. Absolventne kmetijskih učilišč raznih stopenj smo srečevali in še srečujemo po raznih poklicih izven stroke: pri orožništvu, pri finančni kontroli, po trgovinah, med trgovskimi potniki in agenti itd. in med brezposelnimi.

Nočemo očitati, da se pri nas za kmetijsko pospeševalno službo nič ne stori. Če bi trdili to, bi delali krivico. Toda stori se za njo premalo. Na vse skupaj se gleda preveč birokratsko in premalo narodnogospodarsko. Ta greh izvira odtod, ker

nimamo prave agrarne politične osnove, ne smeri, ne cilja.

Menimo, da morajo udruženja kmetijskih strokovnjakov (žalibog razdeljena na inženjerska in neinženjerska) in nič manj udruženja kmetovalcev (strokovna, poklicna in politična) zastaviti vse sile, da se kmetijska pospeševalna služba med narodom uredi tako kakor je treba. Poleg preskrbovanja služb (kot ekstenzija) mora iti glavni namen za uspešnostjo znanja in dela.

Strelske družine

Glavna skupščina Savezne strelske družine na Jesenicah se je vršila 22. januarja 1934 v dvorani kolodvorske restavracije. Udeležilo se je 54 članov. Predsednik br. Čop Miha je otvoril skupščino, pozdravil navzoče ter lepo orisal delo družine. Tajnik br. Stegu je poročal, da ima družina 98 članov. Prejetih dopisov je bilo 16, oddanih pa 37. Strelske vaje so se vršile skoraj redno vsako soboto in nedeljo na strelišču, s sobnim streljanjem pa se je pričelo 9. novembra. Blagajnik br. Pelkuš je poročal, da je imela družina 4912 Din dohodkov ter 4716 Din izdatkov. Dolg, ki je ob pričetku leta znašal 5783 Din, se je pa med letom znižal na 2993 Din. — Br. Kerstein Franc je kot strelski mojster v svojem obširnem poročilu omenjal, da je znala skupna udeležba pri vajah 582 strelca, povprečno 20 na vajo. Gospodar br. Jelinčič je med drugim omenil, da je bilo med letom postreljenih 4500 bojnih in 830 sobnih metkov. — V novo upravo so bili izvoljeni sledeči: predsednik Cop Miha, podpredsednik dr. Obersnel Maks, tajnik Stegu Milan, blagajnik Dagarin Peter, strelski mojster Kerstein Franc, gospodar Slavujevič Djoka, odborniki Ogrin Rudolf, Humer Lovro, Klubus Avgust, Oražen Anton. Nardzorni odbor: Cermak Franc, Bajič Stanislav, Vinter Joža in dr. Novak Janko.

Strelska družina v Št. Vidu nad Ljubljano je v novem letu postala agilnejša. Zanimanje občinstva za njo se je povečalo, tudi predpriprave za letošnjo otvoritev strelišča so že v teku. Zimsko sobno streljanje se vrši redno v narodni šoli vsako soboto in nedeljo. V nedeljo zvečer dne 11. t. m. pa priredi strelska družina svojo prvo pustno prireditev z igro v dvorani g. Kratkija na sokolskem odru. V splošnem se opaža, da se je v Št. Vidu strelska družina premaknila z mrtve točke. Zelimo ji obilo uspeha.

Streljačka družina Trboje-Smednik pridno vežba in pridobiva članstvo. S sobnim streljanjem, ki ga prireja po svojem delokrogu vsako nedeljo, je zanesla res pravo veselje in smisel te važne korporacije.

V tem listu smo že poročali, da je imela družina sobno streljanje v Sv. Valburgi. — V nedeljo, dne 28. januarja 1934, pa je priredila sobno streljanje v Smedniku, kjer se je zopet izkazal naš vrlji strellec brat Mahmedinović Pašan, žandarmerijski narednik, kot prvi strelce in je za to svojo spretnost prejel zopet lepo darilo. Na svečnico je pa družina priredila sobno streljanje v Mavčičah. Na tem streljanju se je pa izkazal brat Čuješ Jakob, komandir stanice Smednik, ki je od sto dosegljivih točk postal prvi strelce v družini z 96 točkami. Drugi boljši strelci v družini so Burgar Jožef iz Podreče in Matija Burgar iz Podreče ter Dolinar Franc iz Moš. Družina priredi v nedeljo dne 11. februarja t. l. veliko sobno streljanje na dobitke in za prvenstvo v Trbojah pri bratu predsedniku Komurka Rudolfu. Streljanje se prične ob 9. uri dopoldne in bo trajalo do 14. ure po-

poldne. Nato je priznanje prvenstva najboljšemu strelcu in razdelitev nagrad še dvema najboljšima strelcem. Po tem se predvaja igrokaz »Mutasti muzikant« nato pa prosta zabava in maskerada združena s plesom. Tem potom vabimo vse ljubitelje Streljaškega programa, da se v velikem številu udeležijo te prireditve. V nedeljo pa ima družina še v načrtu, da priredi sobno streljanje še v Vogljah in Zapogah.

V polni zvesti, da smo na pravem potu, pričakujemo od vseh somišljenikov opore in podpiranja ter dne 11. februarja velike udeležbe. Vstopnine pri celokupni prireditvi ni.

Naš pokret

BLANCA

V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršilo tu predavanje banovinskega starešine Omladine Narodne Odbrane br. Sancina Borisa o temi: »Razdolževanje kmeta«. Tema predavanja je privabila mnogo kmetov, saj jih je bilo gotovo preko 70. Predavanje se je vršilo v šoli na Blanci. Vsi poslušalci so z velikim zanimanjem sledili predavateljevim izvajanjem, saj je zvenelo iz njega poznavanje resničnih potreb in stanja našega kmeta ter zahteva po pravičnejši ureditvi kmečkih dolgov, da se bo uvedba brez večjih ekonomskim pretreslajev naše vasi dala realizirati. S tem predavanjem je N. O. pridobila na Blanci tudi one, ki so z nekakim nezaupanjem spremljali pozitivno delo. Le tako naprej do končnega uspeha. —oo—

VIDEM-KRŠKO

V nedeljo, dne 28. januarja se je vršilo na Vidmu predavanje br. Sancina Borisa, banovin. starešine Omladine N. O. o temi: »Razdolžitev kmeta in vladni ureditvi«. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano, saj je bila šolska soba nabitno polna. Predavanje je otvoril tuk. šolski upravitelj, ki je v svojem govoru poudaril potrebo nacionalne omladinske organizacije in nalogo omladine za bodočnost. — Nato je predaval br. Sancin. Za svoja izvajanja je žel splošno odobravanje in vsi želimo še mnogo takih predavanj.

Popoldne se je vršila v Krškem konferenca delegatov Omladine N. O. v zasavski in krški dolini. Sestanku je prisostvovalo poleg delegatov iz Blance, Radeč, Sevnice, Novega mesta in ban. odbora O. N. O. tudi oblastni starešina Oml. N. O. iz Sombora. Ta konferenca je bila za razvoj pokreta zelo važna, kajti na nje so bili narejeni razni sklepi v svrhu enotnega nastopa Oml. N. O. v vsej državi.

Krajni odbor NO Ljubljana—Št. Peter—Vodmat—Moste javlja vsem članom. — Ker se redni letni občni zbor ne bo mogel kmalu vršiti, zato sklicujemo po sklepu odborove seje od 24. januarja članski sestanek za petek 16. februarja ob 20. uri v gostilno Zupančič Leopolda, Ljubljana, Jegličeva cesta 15. — Dnevni red: Dosedanje delovanje krajevnega odbora in reorganizacija Narodne Odbrane glasom novih pravil. — Udeležba za članstvo obvezna, prijatelji pokreta vabljeni!

Zdravo!

NASTANEK IN RAZVOJ MALE ANTANTE

(Nadaljevanje.)

Prvi potkusni organizirati skupno delo treh narodov, ki danes sestavljajo Malo antanto, so se pojavili zadnjih devetdeset let, prejšnjega stoletja.

Enaka usoda Slovkov in Rumunov pod bivšo Avstro-ogrsko monarhijo je prirodno prisililo tudi skupen nastop v madžarskem parlamentu. Po ustanovitvi dvovlade je bilo tudi v Madžarski eno najvažnejših vprašanj ureditev enakopravnosti narodov, ki se nahajajo v njeni državi. Tako so narodni poslanci napravili zakonski načrt, po katerem bi vse narodne manjšine, ki prebivajo v državi, bile enakopravne Madžarom. Ta načrt je v madžarskem parlamentu propadel, vendar pa tudi Madžari niso dosegli tisto, kar so sami želeli. Dasiiravno so Madžari odklonili načrt, je pa vendar vzklik med narodne poslance cilj, za katerega se bodo borili skupno, da dosežejo za svoje nacije boljše bodočnost.

Tako se je vršil leta 1869 zbor Svetozara Miletiča v Velikem Bečkereku, ki je jasno povedal, da je potreben skupen front narodnih poslancev nemadžarov.

Uspeh se je kmalu pokazal. Tako slovanski kakor rumunski narodni poslanci so delali javno ali tajno za dosego svojih ciljev. Tako se je leta 1895 vršil kongres nemadžarov, ki so ga tudi oblasti dovolile.

Ta zbor treh narodov so sprejele vse evropske države z velikim zanimanjem. Na ta način so bili storjeni prvi koraki in nedolgo po tem dogodku je organizacija slovanskih študentov v Parizu ob tisočletnici madžarskega kraljestva javno demonstrirala.

S proslavo tisočletnice madžarskega kraljestva je bilo treba vsej evropski javnosti pokazati, kakšna je Madžarska država in kakšno blagostanje vlada v njej. Poleg tega bi morali dokazati, da so vse nacije, ki prebivajo v okrilju madžarske države, nedeljena celota.

Ob tej priliki pa so se sestali meseca aprila 1896 v Pešti vsi predstavniki Slovkov, Rumunov in Srbov, ki so podpisali izjavo, da njihove nacije predstavljajo samo del prebivalstva madžarske države, in da ne bodo prirejali nikakih proslav, s katerimi bi se Madžari samo laskali pred evropsko javnostjo. Protestirali so tudi, da se po nepotrebnem razspava z narodnim denarjem pri pripravah za te proslave.

Ta akt solidarnosti je žel velik uspeh v njihovih domovinah. V Beogradu, Bukarešti in Pragi je šolska omladina javno manifestirala. Te manifestacije so bile komentar vsega tedanjega tiska.

Da bi Madžari zmanjšali značaj teh protestov, so potkušali pokret nacionalnega zbližanja nemadžarskih manjšin, kakor tudi borbo proti madžarskemu sovinitizmu kompromitirati v očeh Evrope posebno pa Francije.

Ker so hoteli Madžari na vsak način prikazati svoja dela napram njihovim manjšinam v najlepši luči, so se zbrali leta 1896 Srbi, Čehoslovaki in Rumuni v Parizu, na katerem so določili, da se bo vršil dne 11. julija velik politični miting.

Miting se je vršil dogovorjenega dne v dvorani v Wagramu pod predsedstvom bivšega ministra zunanjih zadev Emila Fluransa. Francoski tisk je prinesel o sestanku zelo laskava poročila ter iskreno simpatiziral z borbo treh združenih nacij za enakopravnost. Tako je francosko javno mnenje z veseljem sprejelo izjave govornikov, ki so prikazali po-

ložaj manjšin v takšnem položaju kot je bil v resnici. Inozemski taktatni madžarski agenti pa so dolgo občutili svojo blamažo.

Ko je s svetovno vojno za vedno zatisnila oči Avstro-ogrsko monarhijo, so se nekatere države povečale s tistimi manjšinami, ki jih je tlačila. Jasno je, da se ostali del ruševin habsburške trdnjave ne more uživati v to stanje in še vedno sanja, češ da se kralj Karol ni odpovedal prestolu. Povratek na prestol je še samo vprašanje časa. Tako Madžari še vedno fantazirajo o edinstvu krone Sv. Štefana.

To politično mnenje vseh madžarskih politikov so oprijele posamezne skupine, iz katerih je vzrasla zahteva po reviziji. Ti pojavi so bili eden glavnih vzrokov, da se je ustvarila Mala antanta. Vse tri države antante so vezane na skupne interese, sorodno usodo in prošlost ter imajo ista načela pri ustvarjanju svoje notranje politike.

Zavedajoč se opasnosti, ki ji preti od strani raznih evropskih držav, so pričele Rumunija, Češkoslovaška in Jugoslavija sklepati med seboj sporazume, iz katerih izvira Mala antanta. Mala antanta je odločno zahtevala spoštovanje pogodb, ki so bile sklenjene za ohranitev miru.

Rumunski politik Take Jonescu je bil eden prvih tvorcev teh predlogov. Po njegovega načrta naj bi se ta savez razširil od Baltiškega do Egejskega morja, predstavljajoč branik pred Nemci in Madžari. V ta savez naj bi vstopili Čehi, Poljaki, Rumuni in Grki, ki bi tvorili trdnjavo za ohranitev evropskega miru.

Med zunanjimi ministri bi bil stalen kontakt ter bi nastopali enotno v Društvu narodov. Vsaka država bi izmenoma imenovala

svojega zastopnika, vojna obveznost bi bila organizirana po skupnem načrtu.

Drugi načrt, načrt g. Beneša, predvideva grupacijo držav: Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija. Takoj za tem so se sklenili dogovori med poedinimi državami Male antante v obliki saveznih konvencij.

Pričetkom leta 1921 se je dogodil slučaj, ki je dal povod za manifestacijo treh držav in ki dokazujejo skupne interese vsej Evropi. Ta slučaj je bil potkus bivšega cesarja Karla, da ponovno zasede Madžarski prestol. Države Male antante so, videč v tem opasnost za mir v Evropi, protestirale s pretnjo, da prekinejo diplomatske odnose z Madžarsko in izvršijo gospodarsko blokado, ako madžarske oblasti ne izženejo člana habsburške hiše. Zahvaljujoč se čvrsti slogi Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije je bil onemogočen tudi drugi potkus Karla Habsburškega, da pride na madžarsko ozemlje. Vse tri države so protestirale diplomatskim putem in so tudi izvršile delno mobilizacijo. Po izročitvi note treh držav, v kateri se je zahtevalo, da se taki izpadi proti mirovnim pogodbam onemogočijo, so zavezniške sile zahtevale od madžarske vlade, da formalno odstavi Habsburgovce s prestola.

S svojo doslednostjo, s katero je Mala antanta izvedla svojo politiko miru, je dosegla leta 1921 s tem uspeh in ob enem dobila zaslužno priznanje na konferenci v Genovi, na kateri so Poljska, Češkoslovaška, Rumunija in Jugoslavija bile predstavljene kot velike sile.

Prve dni meseca julija 1922. leta ob priiliki poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra, so se sestali državni Male Antante v Beogradu, da bi se dogovorili za skupen nastop na Haaški konferenci, ki je bila pred zaseda-

Poročilo zdravniške sekcije NO

Ministrska odredba, ki se ne vpošteva

V beograjski »Pravdi« od 2. februara t. l. je izšel članek o prekomernih zaslužkih gotovih zdravnikov. — Ker veljajo izvajanja beograjskih mladih zdravnikov tudi za naše razmere, pri našemo članek dobesečno.

MINISTARSKA NAREDBA KOJOM SE ZABRANJUJE LEKARIMA DA IMAJU NEKOLIKO STALNIH SLUŽBI

Ova naredba ostala je, medjutim, mrtvo slovo na hartiji.

U napisima o borbi beogradskih mladih lekara protiv starijih radi revizije sistema raspodele honorara izneli smo nekoliko veoma drastičnih primera kumulacije raznih honorara u rukama jednog lekara, dok se na drugoj strani među mladim lekarima pojavljuje sve veća besposlica. Mladi lekari su zbog toga u svojim redovima povelili akciju za zavodenje jedne reforme u tom pogledu, kako bi se jednoj grupi lekara onemogućila velika zarada na štetu ogromne većine pripadnika lekasčkog staleža. Mladi lekari traže da država interveniše u ovom njihovom pitanju, tojest da zabrani lekarima da imaju više honorarnih službi. Prema predlogu koji su izradili mladi beogradski lekari, a koji je već bio i predmet rasprave na jednoj od sednica uprave Beogradske lekarske komore, lekari pored privatne prakse mogu imati samo još jednu stalnu honorarnu službu. Ukoliko se nade da jedan lekar ima više honorarnih mesta, istiše se u predlogu, država će takvom lekaru oduzeti sva ta mesta i popuniti ih onim lekarima koji nemaju možda ni jedan sporedni honorar.

Lekari su povelili tu borbu, ali čini se da nisu ni upotrebili ono oružje koje im je još pre nekoliko godina dala država. Da li je to došlo kao posledica nepoznanja propisa, ili drukčije, ne možemo objašnjavati, tek fakat je da je država lekarima stvarno još 1929 godine zabranila da imaju po nekoliko sporednih službi, ukoliko su te službe u režiji države. U tom pogledu, postoji raspis ministara narodnog zdravlja i socijalne politike još od 24. septembra 1929 godine, kojim se reguliše to pitanje lekarskih sporednih službi. Pomenuta naredba glasi:

»Mnogi lekari u državnoj i samoupravnoj službi vrše pored svoje redovne dužnosti i po jednu ili više sporednih službi. Dosadnja praksa u tom pogledu dovela je dotle da su pojedini lekari imali nekoliko honorara, a na uštrb svojih kolega, koji nisu mogli biti zaposleni.

Veliki deo tih lekara vršio je sporedne službe, bez prethodnog odobrenja nadležnih faktora, što je protivno postojećim zakonskim propisima. Sem toga, ne može se pretpostaviti da će jedan lekar, pored redovne svoje dužnosti, moći dobro obavljati nekoliko sporednih službi.

Kako je ovakvo stanje štetno po sanitetsku struku i lekarski stalež, ministar socijalne politike in narodnog zdravlja doneo je sledeće načelno rešenje o vršenju sporednih službi:

Upravnik bolnica in bolnički lekari koji u bolnici imaju stan, ogrev in osvetljenje, upravnik higijenskih zavoda in lekari higijenskih ustanova koji primaju epidemijski dodatak, ne smeju da vrše sporednu službu opštinskog lekara, niti bilo kakvu službu nad kojom su po zakonu kontrolni organ.

Lekari koji su vršili sporedne službe bez pismenog odobrenja nadležnog ne smeju te službe zadržati ni u kom slučaju, osim ako su sami u jednom mestu, a radi se o sporednoj službi pri radničkom osiguranju ili železnici, u zdravstvenoj zadrugi, a za šta će tražiti naknadno odobrenje od nadležnih.

Ove se odredbe ne bi odnosile na one lekare u državnoj ili samoupravnoj službi, koji se sami nalaze kao lekari u jednom mestu. No, čim se u njihovom mestu službovanja nastavi ili postavi drugi državni ili samoupravni lekar, odmah bi za njega važile ove odredbe.

Kao što se vidi, još pre četiri godine nadležni su učinili što je potrebno da se spreči kumulacija honorara u rukama pojedinih lekara. Već tada, na kraju ere privrednog prosperiteta, osetilo se da dolazi talas privredne depresije i u javnosti su se čuli prvi glasovi o hiperprodukciji intelektualaca, a u vezi s tim i o hiperprodukciji lekara. Nije, međutim, sve zlo bilo u hiperprodukciji, koja u stvari nije postojala ni tada niti postoji danas. Ta hiperprodukcija bila je stvarno samo jedan bauk koji su upotrebljavali u svojoj agitaciji protiv prosvete i nauke oni kojima se ni prosveta ni nauka nisu činile korisne za narod i koji su mislili da narod može i bez lekara, učitelja, profesora i uopšte dobrih intelektualaca.

Pomenuta ministarska naredba samo je dokaz da se još tada uvidela potreba za izmenom dotadanjeg režima u lekarskoj struci. Na jednoj strani počeo je da se obrazuje red lekara koji su zauzimali sve moguće dobre pozicije, sa kojih su pljuštali veliki honorar, dok su sa druge strane dolazili sa univerziteta novi mladi lekari koji nisu mogli da uđu u posao samo zbog toga što je većina lekarskih mesta bila zauzeta.

U tom pogledu, danas ima i velikih nepravdi koje se teško mogu razumeti, kad se ne shvati ljudska žed za gomilanjem bogatstva. I, kao što rekosmo, nadležni su odavno uvideli da stanje u lekarskom staležu postaje sve ozbiljnije, jer se pojavljivala u sve strašnijem obliku besposlica lekara. Izdana je naredba, ali ta naredba, u većini slučajeva, ostala je nažalost samo »mrtvo slovo na hartiji«. Naredbom je zabranjeno da bolnički lekar bude istovremeno i opštinski lekar, a niz njih ostao je u toj službi i danas. I tako dalje.

Ali, nije celo pitanje samo u materijalnoj strani ove stvari. Ima u toj stvari i teškog udara na samu takozvanu lekarsku etiku. Jedan lekar koji vrši nekoliko službi ne može potpuno odgovarati svima; on će obavljati jednu na račun druge. Lekar koji je zaposlen u nekoj zdravstvenoj ustanovi jedva čeka da dođe vreme njegovog napuštanja posla i kad to vreme dođe on formalno beži glavom bez obzira i ništa ga se ne tiče da li će posle toga možda neki od bolesnika i da umre. Netačno bi bilo ako bismo tvrdili da su svi lekari takvi. Ali, fakat je da je većina takva. To je donekle i razumljivo i fizički i psihički. Jer, lekar koji se rastrže na nekoliko strana nije u stanju čak ni fizički da izdrži velike napore.

Prigovor da je sadanja besposlica lekara posledica hiperprodukcije potpuno je bez osnova. Kad bi se izvršila pravilna raspodela mesta i sprovela potpuniya organizacija sanitetske službe uvedelo bi se brzo da ni sadašnjih pet hiljada lekara nisu dovoljni. N. K.

Delna prehrana revežev pasivnega okraja Kočevje

Da je kriza, je znano. Niso pa povzročili ne pospešili tega stanja nižji sloji, to so oni, kateri nimajo nič svojega, še strehe ne, a se gleda navadno iz občinskih uradov na te uboge plebejce zelo krivično, kakor na kake nebodigatreba.

Sej in sestankov je bilo že tudi dosti, kako od pomoči tem ljudem in njihovih bedi. Na žalost se ne more pokazati nikakega dovršenega dejstva in uspeha v tej stvari, razen, da so se drž. finance zopet same sebe oškodovale za lepe vsote potom pomožnih podpor iz bednostnega zaklada. Zakaj? Pravilna in hvale vredno delo je bila odredba za popravo potov potom podpornih nakazil bednostnega zaklada. Dobro! A na žalost čevljar ni bil še nikdar krojač, ali narobe; tako pa tudi kak županov miljenec (kajti tudi na vasi poznamo protekcijo in korupcijo) ni več biti delovodja za popravo potov. Razumljivo, da na ta način pota niso bila popravljena v redu, končno pa je samo to še dobro, da niso dobili reveži prav zastojni podpore.

Vrnimo se k revežem in brezposelnim, kateri nimajo ne strehe, ne zemlje, to poslednje je za nas glavno. Preje je veljalo pravilo, kdor ne dela, naj ne jé. A sedaj imamo mnogo takih, ki bi radi delali, a nimajo pri kom, ne kje. Vedeti je treba, da na deželi so res vsi potrebni, ker brez-

poselni koristolovci so jo že itak pomaknili v mesta. Sedaj pa velja pravilo, kdor se pogovarja z zemljo, ima pravico od nje zahtevati, da ga preživí. Ergo, ena pot, da se pomore tem nesrečnežem. Dajmo, preskrbimo jim zemlje, da bodo govorili ž njo — jo bodo obdelovali ter bodo tako vsaj delno preskrbljeni potom svojega dela. Na ta način bo tudi olajšano staljšee občinam, sreskim načelstvom, kakor tudi ostalim prostovoljnim humanitarnim društvom. Taka izpeljava leži v prvi vrsti čisto v rokah posameznih občin, nadalje župnih uradov, delno pa tudi sreskega načelstva. Čemu to, bo vprašal slednji. — Veliko je občin, katere imajo v svoji posesti še nerazdeljeno zemljo, nadalje zemljo, ki so jo pridobile potom testamentarnih volil izrečno za občinske ali vaške reveže. Tu in tam je v posesti zemlje kako gasilno društvo. V poštev se tudi lahko vzame cerkvena ali župniška zemlja. Tu ni vprašanja, kje naj se dobi, da se vzame. Zadovoljni bodimo, da imamo kje kaj vzeti, pa vsaj tudi vojska ne vpraša, kje je kaj, ampak vzame samo, da je kaj. Torej vidite, tu je še vedno dosti zemlje za naše prepotrebne ljudi — reveže z družinami. Seveda je treba energičnega ukaza iz višjih mest, nego so občinski uradi, to pa vsaj iz sreskih načelstev in sicer: da

se dajo vse njive, tudi take, katere so se zapustile in zarastle s travo, to je prejšnje ornice, in ki so last občinske ali vaške politične uprave, oziroma gasilnih društev, takoj zakonitim potom na razpolago pomožnim odborom občinskih uprav, kateri odbor potem polnomočno odda to zemljo v nadaljnje obdelovanje interesentom proti primerni malenkostni odškodnini, oziroma najemnini. Ne pa, kakor je sedaj v navadi, po Din 200—300 ali še več za eno njivo. Na ta način plača samo ena njiva za več let zemljiški davek celega posestva. Cerkvene in župniške urade se pa naproša, da grede tem revežem tudi kolikor mogoče na roko, ali pa da stavijo tudi kaj od njihovega posestva takim odborom na razpolago, seveda vedno proti odškodnini.

Torej, recimo da njive že imamo, sedaj pride pa še glavno vprašanje. Kje vzeti gnoj za te njive? S trgovskimi krediti, posebno ako gre za reveže, danes gotovo nič ni. Ako pa malo premislimo, je pa dana možnost, samo dobre volje je treba, in sicer, da se naredi potom pomožnega odbora občinskih uradov popis potrebe za umetni gnoj za obdelavo zem-

lje revnih upravičencev. Ker bi pa bili in bodo ravno ti upravičenci zainteresirani kot občinski reveži ali brezposelni do podpor iz bednostnega zaklada, za popravila potov in drugih javnih del, lahko potemtakem srez ali občine iz istega kritja jamčijo za popolno plačilo dobavljenega umetnega gnojila.

Ako se bo počelo s tem delom, sem prepričan, da bomo v jeseni zabeležili lep uspeh za prehrano preko zime našim revežem, povdarjam pa, da se mora pričeti takoj, ker pomlad je pred durmi. Iti moramo vsi na delo brez razlike stanu, ker to zahteva naravna pravičnost socialnega čuta, ker drugače pride gotovo maščevanje nad našim pomladkom naroda potom vseh mogočih rahitičnih in tuberkuloznih pojavov. In tako bomo kaznovani mi vsi, ker ne bomo imeli zdravega naraščaja. Vprašanje poliklinike na deželi bo rešeno, ko bo imela tudi deca revnih staršev v zadostni meri za jesti.

Končno naprošam v imenu vseh revežev, kateri pridejo tu v poštev, sresko načelstvo v Kočevju, da vzame ta predmet v najnujnejši pretres. —e. —n.

Bolezni naše družbe

Če opazujemo našo sodobno družbo, moramo z zaprepačenjem uvideti njeno spremembo in se vprašati ali smo res ustvarili Jugoslavijo s svojo krvjo in ranami, z grobovi očetov in bratov po tisočletnem suženstvu? Ali smo res oni, ki so prenašali neustrašeno vse muke k. u. k. soldateske in njenih zaveznikov? Koliki izmed nas so pokazali svoje viteštvo in značaj v najstrašnejših časih samotajevoja in težkih preizkušenj, medtem ko so drugi podlegali in padali na kolena pred sovragom.

Po svetovni vojni so vsi začeli na novo graditi in poskušali s svojimi silami ustvariti novo naše gospodarstvo. Toda takoj, ko je začel narod delati, so se začele širiti vesti o raznih aferah. Vsak dan so prihajale na dan nove afere, toda narod se ni brigal za javno življenje, ker je imel preveč posla z urejanjem svojega, med vojno porušenega ali zanemarjenega posestva. Narod ni vprašal ali so te vesti resnične ali ne. Običajno so govorili o aferah ljudi, ki so čez noč obogateli in oblasti se tudi za te govorice niso mnogo brigale, ker so bile zaposlene preveč z urejanjem države in drugimi posli. Oni pa, ki so na ta način obogateli, in ko so uvideli, da jih nihče ne preganja, so se z bali poštenih, da jih ne bodo nekega dne pozvali na odgovornost in so delali z vsemi silami na to, da jih onemogočijo. V svojih peklenjskih zamislih so se odločili, da izkoristijo to indiferentnost javnosti z ozirom na iskanje resnice v korupcijskih aferah in da sprejme javnost vsako vest kot resnično, so začeli potom svojih ljudi trositi v javnosti o najboljših in najbolj poštenih ljudeh najgrše vesti. Zaman se je pošten človek revoltiral in poskušal oprati svojo čast. Zaman je iskal izvor teh laži. Glas v javnosti je bil tak in proti temu ni pomohi. S tem so onemogočili one, pred katerimi bi morali trepetati. Javnost je na ta način izgubila vero v svoje dobre sive. Vsi njihovi poskusi, da se konča s tem zlom, je javnost sprejela s skepsis in je videla v vsakem delu teh poštenih ljudi ozadje, ki ga ni bilo.

A oni korumpirani so vsako svoje delo zavili v kopreno patriotizma in ni čuda, da je narod izgubil tudi vero v nacionalizem. In uspeh tega je, da se je pri nas uvedlo nezaupanje proti vsemu, vsi proti vsemu.

Nizki instinkti so prišli na svoj račun. Intrigira se povsod in koliko nedolžnih ljudi, poštenih in častivrednih je bilo radi mafije korupcionošev izločenih iz javnega življenja! To so tisoči in tisoči!

Nikdar pa se ni našel niti eden, da bi se prej prepričal o resnici govoričenj, predno je dotičnika obsodil. Nihče ni pozval prave korupcioniste na odgovor, da bi poskusili sladkosti kazenskega zakona. In zakaj? Vsakdo se je ustrašil korupcionistične mafije, ki je uporabljala najstrašnejše orožje, to je podlost in ustraševanje posameznika. Ta način borbe je inficiral tudi našo javnost in bacil podlosti je začel delovati. Take podle vesti so postale orožje posameznikov, ki so se uverili, da se bodo lahko obdržali samo na ta način.

Morala naše družbe poka in ali smemo mi nacionalisti dopustiti to? Ne! Naš narod tega ni zaslužil in zato moramo energično vstati proti onim, ki širijo nerresnične vesti o poštenih članih naše družbe. Mi moramo iti preko njih in iskati onih pravih izvirov vesti, kajti na ta način bomo odkrili marsikatero leglo korup-

cije. Vsakdo se bo vprašal, kako pa bomo spoznali, kdo je korupcionoš? Na deželi ga gotovo ne boste našli. Pojdite v mesta in iščite take, ki potrošijo več nego imajo, ne da bi se radi zapravljanja morali zadolžiti. Malo je treba računati izdatke in dohodke takih zapravljalcev, potem bomo lahko videli, ali je kdo od teh korupcionoš ali ne? Še prej pa jih bomo našli, ako pogledamo po premoženjih nekaterih ljudi, ki so obogateli preko noči in se vprašali, na kak način je bilo mogoče pridobiti si tako hitro tako ogromno premoženje, moramo priti do logičnega sklepa, da to na pošten način ni bilo mogoče.

Z ozirom na pridobivanje imetja na nepošten način poznamo v glavnem dve vrsti korupcionošev. Prvi so oni, ki se za razne protizakonite usluge pustijo plačati ali bolje rečeno podkupiti in to uslužbenci korupcije, ki jo omogočujejo in vzdržujejo še naprej radi sebe.

Druga vrsta pa so pravi korupcionoš in to je klika. Ti poznajo samo en smoter: denar. Z denarjem in radi denarja ruši vse. Razbijajo složnost, kupujejo duše, ropajo in požigajo narodno imovino. In tudi ta tip, ki gre na roko v željah onih drugih, tudi ta dela to v želji, da pride do denarja. Ko pa kdo vstane proti njim, se postavijo složno v obrambo. Vse, zveze, denar in vpliv mobilizirajo in se postavijo vsi, ne glede na to, ali ste vsi sami proti enemu ali proti vsem, v boj, da vas onemogočijo.

Da se korupcija izloči iz našega javnega življenja, moramo za vsako ceno onemogočiti ljudi te vrste in jih postaviti tja, kjer je njihovo mesto. Na prvem mestu so pozvane oblasti, da v interesu države nastopijo proti korupciji in jo enkrat za vselej onemogočijo, kajti sicer se bo narod sam začel boriti proti njim brez ozira na levo in desno.

Ker je korupcija najnevarnejša bolezen naše družbe, je dolžnost vsakega državljanja naše države, da vsakega tipičnega predstavnika korupcije čimprej preda sodišču, kajti hujša bo sodba naroda kot pa sodišča, ker je narod le predolgo trpel pijavke na svojih prsih.

DEMAGOŠTVO

V zadnji nedeljski (4. t. m.) »Slovenčevic« številki ima 580. odgovor »Kotičkovega stričeka« zelo zanimivo tezo: »Deklica« iz Karlova je v veliki zadregi, ker ne ve, če je Slovenka ali Hrvatica. Namreč mati je Slovenka, a oče Hrvat, zato se obrača k »Stričku« za nasvet v tako težki razdvojenosti. »Striček« pa se je trafil dolge štiri ure; na njegovih redkih osivelih lasih je ostal samo en prototip originalne barve in še ta preostali edinec je vsled tolikega napora osivel.

Za vsakega povprečnega Jugoslavana bi bil odgovor pač enostaven in spontan, a »striček« je šele po štirih urah nepopisnega napevanja senilnih možgan dobil nenaden podvig iznajdlivosti. Nekaj se mu je »zasvetilo« in v tej »luč« je videl tale odgovor: »Imenuj se slovenski Hrvat« ali hrvaško Slovenko — oboje namreč! — zato, da ne bo zamere na eni ali drugi strani. »Deklica« pa pohvali, menda zato, ker se tako mlada bavi z etnološkimi vprašanji, češ, da mu je glavno, ker je pridna.

Imamo podjetja, ki dobivajo državne dobave, zaposlujejo pa izključno tuje inozemske moči